

واکاوی تطبیقی شروط قراردادهای لیسانس در نظام حقوقی

تالیف

نرگس ساکی

وکیل دادگستری و مشاور حقوقی

انتشارات قانون یار

۱۳۹۷

سرشناسه	: ساکی، نرگس، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: واکاوی تطبیقی شروط قراردادهای لیسانس در نظام حقوقی / تالیف نرگس ساکی.
مشخصات نشر	: تهران: قانون یار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۹۶-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: مالکیت معنوی — ایران
موضوع	: Intellectual property -- Iran
موضوع	: حقوق رقابت — ایران
موضوع	: Competition law -- Iran
رده بندی کنگ	: ۱۳۹۷ ۲و۲/۱۱۵۵KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۰۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۰۰۴

انتشارات قانون یار

واکاوی تطبیقی شروط قراردادهای لیسانس در نظام حقوقی

تألیف: نرگس ساکی

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن ناصحی

نوبت چاپ: اول-۳۹۷

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۹۶-۳

مرکز فروش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، کوچه مینا، پلاک ۲۹، طبقه سوم

دفتر مرکزی انتشارات قانون یار

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶

فهرست اجمالی مطالب

پیشگفتار.....	۹
فصل اول.....	۱۳
کلیات.....	۱۳
فصل دوم.....	۶۰
بررسی سروا قرارداد لیسانس و ضمانت اجرای آن.....	۶۰
منابع و مآخذ.....	۱۳۰

www.ketab.ir

حقوق مالکیت فکری شاخه ای از علم حقوق است که مجموع قوانین و مقرراتی را برای حمایت از اموال غیرمادی که ساخته ذهن بشر است مشخص می‌کند. بدون وجود این حمایت ها از ابداعات اشخاص، حق آنها ممکن است توسط افراد سودجو به راحتی و با کمترین هزینه مورد نقض قرار گیرد، که پیامد این امر بی رغبتی فرد مبتکر و عدم سرمایه گذاری در این نوع فعالیت ها، در نهایت عدم پیشرفت و توسعه جامعه است. با توجه به مراتب مذکور، حقوق مالکیت فکری با اعطای حق انحصاری به پدیدآورنده اثر فکری و حمایت از او در برابر ناقضین سعی در ایجاد دلیلی مناسب برای بروز استعدادهای و شکوفایی خلاقیت افراد دارد تا بدین وسیله هم جامعه از این برآوری بهره مند شود و توسعه یابد و هم پدیدآورنده با طیب خاطر فعالیتهای تحقیق و توسعه خود را ادامه دهد. پدیدآورنده اثر فکری که دارای حق انحصاری است می تواند به طرق مختلف از این حق بهره برداری کند که یکی از آنها انعقاد قرارداد لیسانس (مجاز بهره برداری) است. در این قرارداد طرفی که در موقعیت برتر اقتصادی قرارداد، ممکن است با درج شروطی در قرارداد از موقعیت خود سوء استفاده کند و شروط غیر منصفانه ای را برطرف مقابل تحمیل کند. در اینجا است که مباحث حقوق رقابت که هدفشان عمدتاً ایجاد بستری آزاد و مناسب برای گردش کالاهای خدمات و مبارزه با انحصار گرایی و رقابت غیر منصفانه است مطرح می شود. هر چند طرفین در تعارض به اصل حاکمیت اراده و آزادی قراردادی می توانند شروطی را در قرارداد ذکر کنند، اما باید توجه داشت که این آزادی تا جایی است که با قواعد آمره و نظم عمومی در تضاد نباشد. (نظم عمومی خود شاخه هایی دارد که یکی از آنها نظم عمومی اقتصادی است و یکی از مسائل مهم نظم عمومی اقتصادی حقوق رقابت است). بنابراین در قرارداد لیسانس طرفین نمی توانند شروطی را در قرارداد درج کنند که باعث شود رقابت از مسیر معمول خود خارج شده و بازار بصورت

انحصاری در آید. درج شروط محدود کننده (شروطی که برای طرفین ایجاد محدودیت می-کنند) در قرارداد لیسانس ممکن است باعث ایجاد انحصار در بازار، تضعیف طرفی که از موضع اقتصادی ضعیفی نسبت به طرف مقابل برخوردار است و افزایش قیمت شود. البته باید به این نکته توجه داشت که درج بسیاری از شروط محدود کننده فی نفسه ناعادلانه و مغایر با حقوق رقابت نیست و گاهی شروط با این که ایجاد محدودیت می کنند، اما مغایرتی با حقوق رقابت نداشته و صحیح هستند. با توجه به نوپا بودن حقوق مالکیت فکری در ایران هنوز مباحث و مسائل آن بطور موشکافانه و دقیق مورد بررسی قرار نگرفته است و اکثر کارهای انجام شده در حد، بداهه برای ورود به موضوع بوده اند. موضوع مذکور نیز به طور مستقل بر روی آن کاری انجام شده است. هر چند در برخی از کتب - مثل قراردادهای لیسانس تألیف آقای روح الله صابری، تئوری رقابت، بازرگانی در اتحادیه اروپا تألیف آقای مجید شکوهی- و مقاله ها- مانند اعمال و تریه های حدود کننده تألیف آقای دکتر مهدی زاهدی- اشاره ای به این موضوع شده است. جدید التصویب بودن قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی (مدرک ۱۳۸۱) که در بردارنده مقررات رقابتی ایران است و عدم وجود مقرراتی خاص برای انعقاد قراردادهای لیسانس مؤید همین امر است. اما در کشورهای پیشرفته با توجه به سابقه قانونگذاری طولانی مانند قانون شرمن امریکا مصوب ۱۸۹۰ میلادی و بروز دعاوی متعدد رویه هایی در این خصوص شکل گرفته است. شناخت شروط قرارداد لیسانس و اینکه درج چه شروطی در این قرارداد با مقررات حقوق رقابت سازگاری دارد و چه شروطی مغایر با این مقررات است. آیا ملاک هایی که در قانون مدنی برای شروط ضمن عقد احصا شده است، در قراردادهای مربوط به مالکیت فکری از جمله قرارداد لیسانس قابل اعمال است؟ همچنین آشنایی با ضمانات اجرای این شروط و اینکه آیا

بطلان این شروط تأثیری بر اصل قرارداد دارد یا نه. برای نیل به این اهداف علاوه بر بررسی
دکترین و مقررات موضوعه حسب مورد به بررسی قراردادها و دعاوی مطروحه توجه و اشاره
خواهیم کرد.

www.ketab.ir